

Letošnje leto bo poslovno uspešno, prihajajo tveganja

Poslovno okolje Podjetja so nizko zadolžena, zato niso močno občutljiva za obrestne mere, težava bo splošen upad aktivnosti

Gospodarska rast bo v letošnjem letu še visoka, in ker so imela nekatere podjetja energetike zakupljene do konca letošnjega leta in s tem tudi fiksirane njihove cene, zato letos še dobro poslujejo. Do poslabšanja lahko pride v letu 2023, ko je napovedana zgodil 1,4-odstotna rast BDP, ob zelo neugodnem razvoju zunanjih okoliščin pa utegnemo zdraviti celo v recesiji.

DAMJAN VIRŠEK

Ugotovimo pa lahko, da so slovenska podjetja pred prihajajočo krizo v kar dobri kondicij. »Zadolženost slovenskih podjetij je relativno nizka, zato niso tako občutljiva za povečevanje variabilnih obrestnih mer. Rast plač zaostaja za rastjo inflacije, tako da se realne plače znižujejo. Posledično lahko v letošnjem letu še pričakujemo dobre rezultate, do poslabšanja pa bi lahko prišlo v letu 2023. So pa napovedi v trenutnih nestabilnih razmerah precej negotove, pravi Mojca Kunšek, direktorica Ajpesa.

Ajpes letos praznuje 20 let svojega delovanja. Kaj je najpomembnejša vloga agencije v slovenskem poslovнем okolju?

Od ustanovitve leta 2002 pa vse do danes je Ajpes postal ena izmed ključnih institucij, ki v Sloveniji zagotavljajo transparentnost poslovnega okolja, saj zbirajo in prek številnih registrov in evidenc zagotavljajo podatke in informacije o podjetjih in njihovem poslovanju. Prav tako pa je Ajpes tudi največji registracijski organ v državi, saj registrira več kot polovico poslovnih subjektov prek svojih registracijskih točk za podporo poslovnim subjektom (Spot). Podatki in evidence so na voljo deležnikom vseh vrst – tako državnim organom kot tudi gospodarstvu in vsem državljanom, stalno, 24/365 in prek vseh sodobnih mobilnih naprav.

Katere storitve, ki jih ponuja Ajpes, vaši naročniki največ uporabljajo? Kaj pričakujejo od njih? Najbolj znana in uporabljana sta Poslovni register Slovenije (PRS) in Register transakcijskih računov (RTR), med najbolj obiskanimi stranmi na portalu www.ajpes.si na so tudi obiske letnih naročil (JOLP) in listin v postopkih zaradi insolventnosti (Objave). Pri sprejemjanju pomembnih poslovnih odločitev pa se uporabniki pogosto poslušajo tudi spletnega orodja Fi=Po Finančni pomočnik, za javne razpisne pa bonitetnih ocen S.BON AJPES. Naročniki pričakujejo predvsem enostaven in hiter dostop ter uradne, pravilne in tekoče posodobljene podatke.

Slovenija je ena od redkih držav, ki ima tako centraliziran sistem zbiranja, analiziranja in javne dostopnosti podatkov o poslovanju poslovnih subjektov. Katere prednosti vidite v tem pristopu? Je to na neki način tudi konkurenčna prednost za naša podjetja? Slovenija nedvomno zagotavlja najbolj transparentno poslovno okolje, nabor in enostavnost dostopa do teh podatkov pa nas uvrščata v sam vrh zagotavljanja preglednosti poslovnega okolja ne le v Evropski uniji, temveč tudi po svetu, kar je potrdila tudi raziskava OECD. Centraliziran sistem zbiranja in posredovanja podatkov je zagotovo prednost in hkrati stroškovno učinkovit sistem za poročevalce, za uporabnike pa tak sistem zagotavlja večjo pravno varnost pri vstopanjem v poslovne odnose z različnimi poslovnimi partnerji. Javna dostopnost podatkov je tako na neki način prednost, po drugi strani pa tudi šibkost, ki se kaže v primeru težjega dostopa do podatkov konkurenčnih v tem lahko tudi slabši pogajalski poziciji. Menimo, da bi lahko dodatno odpiranje in še lažja dostopnost do podatkov negativno vplivala na konkurenčnost slovenskega gospodarstva, na kar gospodarstveniki opozarjajo že ob obstoječi ravni transparentnosti.

Makroekonomske razmere v okolju se letos že ves čas postopno poslabšujejo, vseeno pa so podjetja v letošnjem letu vstopila z zelo dobro popotnico povečanja obsega poslovanja in dobičkov iz leta 2021. Kakšne so torej razmere v podjetjih letos, še posebno v zadnjih mesecih? Rast gospodarske aktivnosti v Sloveniji in EU je bila v prvih polovici letošnjega leta še razmeroma visoka, in sicer predvsem zaradi okrevarjanja storitvenega sektorja in zasebne potrošnje po sprostivosti covidnih omejitev. Umar v okviru jesenske napovedi gospodarskih gibanj za Slovenijo za leto 2022 napoveduje petodstotno gospodarsko rast, za evrsko območje pa 3,1-odstotno gospodarsko rast, ki bo predvsem rezultat ugodnih gibanj v prvih polovici leta. Razmere se v drugi polovici leta poslabšujejo, gospodarska aktivnost pa se je

- Ajpes je letos praznoval dvajset let delovanja v sedanji obliki.
- Z zbiranjem podatkov o podjetjih zagotavlja transparentnost poslovnega okolja.
- Podatki in evidence so na voljo stalno, prek vseh sodobnih mobilnih naprav.

v tretjem četrletju začela ohlajati. Visoka inflacija, ki je povezana z rastjo cen energentov, znižuje kupno moč prebivalstva, kar se začenja odražati v manjši zasebni potrošnji.

Letošnje leto zaznamuje inflacija, ki je bila najprej povezana z naraščanjem cene surovin in energije. Katere sektorje gospodarstva je to najbolj prizadel?

K visoki inflaciji je najbolj prispevala rast cen energentov, ki je posledica zaostrenih geopolitičnih razmer. Rast cen energentov se je prelila tudi v rast cen drugih proizvodov, med katerimi velja izpostaviti živilske. Cene hrane in energentov imajo skoraj tretjinski delež v košarici živiljenjskih potrebskih. Visoka rast cen vpliva na razpoložljivi dohodek potrošnikov, saj rast plač zaostaja za inflacijo. Posledično bo do padca povpraševanja prišlo v dejavnosti, ki ponujajo trajne potrošne dobrine, kot so proizvodnja in prodaja pohištva ter avtomotske industrije. Zaostrene razmere so tudi v energetskem sektorju, kjer zaradi načina poslovanja (dolgoročne pogodbe o prodaji energentov) in trenutno ekstremno visokih tečajnih tržnih cen prihaja težav posameznih podjetij, na primer distributerjev plina.

V odgovor na inflacijo se centralne banke odločajo za restrikтивno denarno politiko, ki zvišuje obrestne mere, tudi zato gospodarski analitiki v naslednjih mesecih pričakujejo nastop recesije. Kako globoko bo in kako so podjetja pripravljena nanjo?

Vsekakor se pričakujejo upočasnitev gospodarske aktivnosti, to je znižanje rasti, ne pa nujno recesija. Ob visoki gospodarski aktivnosti v prvih polovici leta Umar za letos predvideva petodstotno rast, ki pa se bo zaradi hitrega poslabševanja razmer v mednarodnem okolju v letu 2023 znižala na 1,4 odstotka. Do recesije bi prišlo le v primeru dodatne zaostavitve razmer na energetskih tržih, kar bi se odrazilo v znižanju gospodarske aktivnosti v naših največjih trgovinskih partnerjih in seveda brezposelnosti.

Trga se v zadnjih letih zaznamovalo nizka brezposelnost in težave podjetij pri zagotavljanju mnogih specifičnih profilov zaposlenih. Lahko s pričakovano upočasnitvijo rasti pričakujemo tudi val odpuščanj in nova nesorazmerja na trgu dela?

Zaposlenost se je v prvih polovici leta še okrepila, brezposelnost pa zmanjšala. Umar v jesenski napovedi gospodarskih gibanj pričakuje naraščanje

Slovenija z Ajpesom zagotavlja transparentno poslovno okolje, nabor in enostavnost dostopa do teh podatkov pa nas uvrščata v sam vrh zagotavljanja preglednosti poslovnega okolja po svetu, pravi Mojca Kunšek. FOTO JURE ERŽEN

2022. Rast plač zaostaja za rastjo inflacije, tako da se realne plače znižujejo. Zadolženost slovenskih podjetij je relativno nizka, zato niso tako občutljiva za povečevanje variabilnih obrestnih mer. Posledično lahko v letošnjem letu še pričakujemo dobre rezultate, do poslabšanja pa bi lahko prišlo v letu 2023. So pa napovedi v trenutnih nestabilnih razmerah precej negotove.

Proizvodnjo zmanjšujejo tudi nemška industrijska podjetja, Nemčija pa je tudi na pragu recesije. Kaj ti trendi pomenijo v letošnjem in prihodnjem letu za naša izvozna podjetja v dejavnosti, ki so močno vezane na nemške kupce?

Slovensko gospodarstvo je odprtoto, izvozno usmerjeno gospodarstvo. Gospodarska aktivnost v naših glavnih trgovinskih partnerjih se z dolčenim casovnim zamikom odraži tudi v aktivnosti našega gospodarstva. S tega vidika lahko pričakujemo v Sloveniji podobne gospodarske trende kot v Nemčiji.

Trga se v zadnjih letih zaznamovalo nizka brezposelnost in težave podjetij pri zagotavljanju mnogih specifičnih profilov zaposlenih. Lahko s pričakovano upočasnitvijo rasti pričakujemo tudi val odpuščanj in nova nesorazmerja na trgu dela?

Zaposlenost se je v prvih polovici leta še okrepila, brezposelnost pa zmanjšala. Umar v jesenski napovedi gospodarskih gibanj pričakuje naraščanje

zaposlenosti in upadanje brezposelnosti do konca letošnjega leta, se pa bo rast zaposlenosti v drugi polovici leta ob umirjanju gospodarske aktivnosti upočasnila. V prihodnjih dveh letih ob umirjanju gospodarske aktivnosti in pomanjkanju ustrezne delovne sile pričakuje precej manjšo intenzivnost zaposlovanja, kar pa na drugi strani lahko privede tudi do zaposlovanja v sektorjih, kjer

Ajpes je največji registracijski organ v državi, saj prek Spota registrira več kot polovico poslovnih subjektov.

že kronično primanjkuje delovne sile. Ne glede na to se tudi v letu 2023 pričakuje 0,8-odstotna rast zaposlenosti, oziraje se na pričakovana glede razvoja energetske krize in gospodarske aktivnosti. V primeru zaostritev in recesije pa lahko pričakujemo tudi povečanje brezposelnosti.

Plača za zdaj v svoji rasti še niso sledile inflaciji, še posebno ne v zasebnem sektorju. Lahko pričakujemo, da se bodo pritiski na zvišanje plač okreplili?

Rast povprečne brutne plače je bila v prvih polovici leta negativna, in sicer predvsem zaradi znižanja plač v javnem

sektoru. Razlog je prenehanje izplačevanja covidnih dodatkov. V zasebnem sektorju so se plače v povprečju povišale, a manj, kot je bila inflacija, tako da so se realno znižale. Nedvomno lahko ob takšnem trendu gospodarskih gibanj pričakujemo pritiske za rast plač. V javnem sektorju bo na to vplival dogovor s sindikati, v zasebnem pa ob nadaljevanju gospodarske rasti težave pri pri-

dobivanju ustreznih kadrov. Če bi se gospodarska aktivnost znižala oziroma bi se uresničil scenarij recesije, potem bi se tudi povpraševanje po delavcih znižalo. V tem primeru bi bili tudi pritiski na rast plač manj izraziti.

Kaj bi (oziroma bodo) višji izdatki za plače pomenili za konkurenčnost podjetij in njihove poslovne rezultate v letu 2023?

Stroški dela predstavljajo pomembno komponento konkurenčnosti podjetij. Če povečanje plač presegne povečanje produktivnosti oziroma dodane vrednosti, to poslabšuje konkurenčnost gospodarstva. Višje plače bodo vzdržne le, če bodo podjetja ustvarila večjo dodano vrednost na zaposlenega, na kar pa vplivajo številni dejavniki, predvsem rast prodaje in investicije.

Skupine z največ dobička in izgube v letu 2021

v evrih

	ČISTI DOBIČEK	ČISTA IZGUBA
1. Skupina Krka	308.150.000	-26.173.275
2. Skupina Lek	141.788.000	-8.443.102
3. Skupina Petrol	124.481.361	-8.358.039
4. Skupina Gen	105.554.840	-5.521.522
5. Skupina SDH	95.453.000	-4.992.663
6. Skupina Gen-i	70.076.376	-3.066.760
7. Skupina Adria Mobil	66.928.265	-2.039.000
8. Skupina Protej	66.914.000	-1.952.343
9. Skupina Kapitalska družba	49.917.000	-1.672.018
10. Skupina Holding Slovenske elektrarne	46.969.876	-487.639
11. Skupina Telekom Slovenije	37.888.000	-466.335
12. Skupina Impol 2000	35.518.674	-464.546
13. Skupina Luka Koper	31.793.528	-396.918
14. Skupina Kolektor Holding	31.623.906	-331.469
15. Skupina Helios	31.055.000	-285.492
16. Skupina Kolektor Group	30.928.007	-197.495
17. Skupina Perutnina Ptuj	30.848.128	-83.600
18. Skupina Lior	30.430.967	-74.489
19. Skupina LTH Castings	29.924.476	-33.257
20. Skupina Tab	29.920.329	0

Vr: Ajpes DELO

Sto največjih skupin podjetij po čistih prihodkih od prodaje leta 2021

dejavnost	čisti prihodki od prodaje (v €)	čisti dobiček/izguba poslovnega leta (v €)	število zaposlenih	obvladujoča skupina
1. Skupina Petrol	G 4.960.125.965	124.481.361	5.387	
2. Skupina Gen	K 3.366.670.265	105.554.840	823	
3. Skupina Holding slovenske elektrarne	D 2.538.204.221	46.969.876	3.177	
4. Skupina Lek	C 1.634.833.000	141.788.000	5.158	
5. Skupina Krka	C 1.565.802.000	308.150.000	11.582	
6. Skupina Sj	M 662.698.000	29.231.000	3.814	Skupina Dillon
7. Skupina Kolektor Holding	K 904.055.534	31.623.906	5.797	
8. Skupina Impol 2000	M 845.443.348	35.518.674	2.512	
9. Skupina Geoplín	G 756.140.905	18.637.621	45	Skupina Petrol
10. Skupina Telekom Slovenije	J 568.247.000	37.888.000	3.284	